

geworden, een huwelijk aan, zonder dat daardoor het beeld zijner gestorven gade uit zijn hart werd gewischt.

Bij een bezoek, dat hij aan 't graf zijner Meta bragt, werd Klopstock door zijne laatste ziekte aangetast, die hem langzaam ten grave sleepte in den ouderdom van acht en zeventig jaren. De grijsaard ontsliep met eene bijbelspreuk op de lippen.

Geen dichter werd ooit met meer eerbewijzingen ter aarde besteld. Niet alleen de beschaafde standen der stad, maar ook de daar aanwezige gezanten en ambtenaren van vreemde staten vereenigden zich, om het lijk naar de groeve te verzellen. Honderd zes en twintig koetsen volgden de baar, onder het gelui der klokken van de zes hoofdkerken van Hamburg. Eene eerewacht begeleidde den togt, en aan de poorten van Altona werd het lijk door de voornaamste ingezetenen en de leden der regeering ontvangen. Op het kerkhof te Ottensen hield de Domheer Meier, de vriend van den afgestorvene, eene korte rede, en toen het lijk in het graf van Meta daalde, hief een koor van jonkvrouwen, in de kerk, het schoone lied van den betreurden dichter aan:

Auferstehn, ja auferstehn wirst du, enz.

GOTTHOLD EPHRAIM LESSING.

1729—1781.

WERKEN.

Treurspelen: Emilia Galotti. — Sara Sampson.

Tooneelspel: Nathan der Weise. Blijspel: Minna von Barnhelm.

Fabelen. — Hekeldichten, enz.

Deze hervormer van het Duitsch tooneel werd te Kamenz, in de Opper-Lausitz, geboren. Op zeer jeugdigen leeftijd reeds vond hij zijn grootste behagen in boeken, waaraan hij zoo zeer hechtte, dat hij op zijn vijfde jaar niet met

eene vogelkooi in de hand , maar alleen door boeken omringd, geportretteerd wilde worden.

Na vijf jaren — hij noemde ze later de gelukkigste zijns levens — aan de middelbare school te Meiszen oude talen en wiskunde te hebben bestudeerd, met zoo veel ijver dat de rector hem een paard noemde, dat dubbel voeder noodig had, dewijl hem te ligt viel, wat anderen te zwaar was, ging hij naar de hoogeschool te Leipzig. Hier begon hij met zijn ligchaam door rijden, schermen, dansen en andere oefeningen te harden; en daar de wensch zijner ouders, om hem geestelijke te zien worden, weinig met den zijnen strookte, begon hij allerlei studiën, zonder zijn geest te kunnen voldoen, totdat eindelijk de schouwburg hem geheel boeide.

Hij voelde zich geroepen het Duitsch tooneel te beoordeelen en te veredelen, en zette zich reeds dadelijk aan 't werk. Maar zijne vrome ouders, die in hunne eenvoudigheid den schouwburg als een Sodom en Gomorrha beschouwden, schrikten niet weinig, toen zij het besluit van hun zoon vernamen, en zonden hem eene niet malsche boetpredikatie, welke echter het gewenschte doel miste. Nu meldde men hem dat zijne moeder op sterven lag, en zijne kinderliefde zegevierde op het vermoeden eener misleiding. In eene hevige koude reisde hij onverwijld naar Kamenz, waar, in plaats van een sterfbed, eene nieuwe vermaning op hem wachtte. Hij wist echter zijne ouders gerust te stellen, en toonde zijne moeder door eene preek, dat hij in staat was, even als zijn vader predikant te worden.

Naar Leipzig teruggekeerd, bevond hij zich bij alle repetitiën en voorstellingen in den schouwburg; doch weldra was hij genoodzaakt naar Berlijn te gaan om schuldeischers te ontvlugten, welke hij zich had gemaakt door onnadenkend en zonder argwaan borg te spreken voor eenige zijner kennissen. Ten genoegte zijner ouders ging hij echter van hier naar Wittenberg, waar zijn broeder studeerde, en verwierf den graad van meester in de vrije kunsten. Tijdens zijn verblijf in deze stad *extemporeerde* hij, voor een

ziekgeworden leeraar, eene lijkrede bij eene begrafenis, en maakte daarna een hekeldicht op zich zelve, eindigende met de woorden: *Ehe du mir sollst die Leichenrede halten, wahrhaftig, lieber sterb' ich nicht.*

In 1753 keerde hij naar Berlijn terug, waar hij geleerde hoofdstukken voor een nieuwsblad schreef, en vier deelen zijner kleinere geschriften in 't licht gaf; ook noodigde hij zijn broeder tot zich, met wien hij in Wittenberg dagen van honger en kommer had doorgestaan, om in Berlijn betere tijden bij hem te komen beleven. Tevens geraakte hij in kennis met de voornaamste geleerden, waaronder de Joodsche wijsgeer Mozes Mendelsohn uitblonk, en bearbeidde *Sara Sampson*, het eerste voorbeeld van een oorspronkelijk Duitsch burgerlijk drama.

Daar hij bemerkte, dat hem nog eene hooge mate van menschenkennis ontbrak, besloot hij in gezelschap en op kosten van een koopman eene reis te ondernemen; doch in Nederland gekomen, werd hij gestuit door 't uitbreken van den zevenjarigen oorlog. Nu begon hij met zulk eene uiterste naauwgezetheid het treurspel *Emilia Galotti* te bewerken, dat hij iedere week slechts zeven regels vorderde, en gaf bovendien met Kleist kritische brieven over de letterkunde in 't licht, door welker invloed al het middelmatige viel en zelfs Wieland in de baan werd gedreven, waarop deze zich een onsterfelijken naam heeft gemaakt.

Toen Lessing in 1760 secretaris van den generaal Trautzien was geworden, voor welke betrekking hij twee jaar later weër bedankte, ging hij met dezen naar Breslau, waar hij zijn vrijen tijd niet alleen aan studie en schouwburg besteedde, doch ook aan 't verderfelijk Farospel. Hij was hieraan, in korten tijd, zoo verslaafd geraakt, dat het zijnen vrienden onmogelijk viel hem er af te houden. Zoo goed zag hij het schandelijke der speelwoede zelf in, dat hij een tooneelist verzocht hem een oorveeg te geven, als hij op 't spel werd betrapt; eindelijk greep dit plaats, en na 't ontvangen van een duchtigen slag sprak Lessing: »Dit had ik al lang verwacht, nu kan ik weër rustig voortgaan.»

Na den zevenjarigen oorlog bedankte hij voor eene betrekking aan 't hof van Frederik den Grooten, alsmede voor het hoogleeraarsambt te Koningsbergen, dewijl 't hem onuitstaanbaar was, zich in zijne werkzaamheden en studiën gebonden te zien. Aan eene uitnoodiging om zich in Hamburg te komen vestigen, waar men een nationalen schouwburg wilde oprichten, gaf hij gehoor, want het veredelen van het tooneel bleef steeds zijn hoofddoel; nogtans werd hij in 1770, door 't uitzigt op een goed inkomen, overgehaald zich naar Wolfenbüttele te begeven als bibliothecaris, in welke betrekking hij geheel naar willekeur kon werken.

Sedert eenigen tijd hadden mismoedigheid en onwil zich van hem meester gemaakt, en eene reeds lang gewenschte reis naar Italië kon er hem zelfs niet van genezen. De *polemie*k alleen kon zijn geest nog opwekken, doch zij ontroofde hem meteen de weinige rust en tevredenheid, die hem waren overgebleven, dewijl men hem beschuldigde van 't Christendom te willen aanranden.

In zijne laatste dagen werd hij gedurig lusteloozer en slaperiger, zoodat hij zelfs in gezelschap insluimerde. Op een uitstapje naar Brunswijk overleed hij in den ouderdom van twee en vijftig jaar.

CHRISTOPH MARTIN WIELAND.

1733—1813.

WERKEN.

Gedichten: Oberon. — Musarion. — Die Grazien. — Der neue Amadis. —

Die Natur der Dinge, enz. Zangspelen: Alceste. —

Die Wahl des Hercules, enz.

Proza: Agathon. — Die Abderiten, enz.

Wieland werd in het dorp Oberholzheim, nabij Biberach in Schwaben geboren. Onder de leiding van zijn vader, een predikant, ontwikkelde zijn aanleg zoo gunstig, dat